

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยการศึกษาเรื่องแนวทางการเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภู ในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้ศึกษากับผู้ประกอบอาชีพเลี้ยงหอยแมลงภูโดยตรง และผู้ที่ทำประมงทะเลมีผลพลอยได้เป็นหอยแมลงภู ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ประมงที่ดูแลเรื่องการจัดการปัญหาของหอยแมลงภู ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งการศึกษาได้นำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย โดยเสนอผลการศึกษาข้อมูลดังนี้

1. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลจากกลุ่มผู้เลี้ยงหอยแมลงภู

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสถานการณ์และปัจจัยที่มีผลในการเลี้ยงหอยแมลงภู

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการเลี้ยง การค้า และการเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภู

2. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ประมงที่ดูแลเรื่องการจัดการปัญหาของหอยแมลงภู ในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ในการเลี้ยงหอยแมลงภู และปัญหาที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว

3. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้ประสานงานระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงหอยแมลงภู และหน่วยงานของทางราชการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเลี้ยงหอยแมลงภู และปัญหาที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว

1. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากกลุ่มผู้เลี้ยงหอยแมลงภู

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.1 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของสถานภาพทางเพศผู้เลี้ยงหอยแมลงภูในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	36	72.00
- หญิง	14	28.00
จำนวนรวม	50	100.00
อายุเฉลี่ย		
- ไม่เกิน 25 ปี	1	2.00
- 26- 35 ปี	9	18.00
- 36- 45 ปี	3	6.00
- มากกว่า 45 ปี	37	74.00
จำนวนรวม	50	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อปี		
- ต่ำกว่า 100,000 บาท	26	52.00
- 100,001- 200,000 บาท	7	14.00
- 200,001- 300,000 บาท	0	00.00
- มากกว่า 300,000 บาท	4	8.00
- ไม่แน่นอน	13	26.00
จำนวนรวม	50	100.00
สถานภาพ		
- โสด	2	4.00
- สมรส	47	94.00
- หม้าย	1	2.00
จำนวนรวม	50	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
- ระดับประถม	41	82.00
- ระดับมัธยม / ปวช./ ปวส.	7	14.00
- อนุปริญญา	1	2.00
- ศึกษาผู้ใหญ่	1	2.00
จำนวนรวม	50	100.00
ที่อยู่อาศัย		
- ในตำบลบ้านแหลม	43	86.00
- ในตำบลบางตะนูน	7	14.00
จำนวนรวม	50	100.00
อาชีพหลัก		
- ทำประมงทะเล	5	10.00
- เลี้ยงหอยแมลงภู่	44	88.00
- ค้าขาย	1	2.00
จำนวนรวม	50	100.00
อาชีพรอง (เสริม)		
- ทำประมงทะเล	19	38.00
- เลี้ยงหอยแมลงภู่	7	14.00
- ค้าขาย	5	10.00
- รับจ้างทั่วไป	12	24.00
- ไม่มีอาชีพเสริม	7	14.00
จำนวนรวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 72 และเป็นเพศหญิง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ในด้านอายุเฉลี่ย ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย มากกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมาคือ มีอายุเฉลี่ย 26- 35 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18

ในด้านรายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า 100,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา บอกว่ามีรายได้ที่ไม่แน่นอน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ในด้านสถานภาพครอบครัว ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 94 รองลงมาคือ มีสถานภาพโสด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4 ในด้านระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถม จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาคือ อยู่ในระดับมัธยม ปวช. ปวส. จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ในด้านที่อยู่อาศัย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขต ตำบล บ้านแหลม จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 86 รองลงมาอาศัยในเขตตำบลบางตะนูน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ในด้านอาชีพหลัก ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่เป็นหลัก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมาคือ ประมงทะเล จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ในด้านอาชีพรอง ส่วนใหญ่ทำอาชีพประมงทะเล จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือ อาชีพ รับจ้างทั่วไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านสถานการณ์ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่และปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตารางที่ 4.2 จำนวนความถี่และค่าร้อยละ ของรูปแบบวิธีการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

รูปแบบวิธีการเลี้ยง	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ลักษณะวิธีการเลี้ยง		
- เลี้ยงแบบปักหลักธรรมชาติ	20	27.40
- เลี้ยงแบบปักหลักจับก่า	48	65.75
- เลี้ยงแบบแขวน	5	6.85
จำนวนรวม	73	100.00
เปรียบเทียบการให้ผลผลิตในการเลี้ยงแบบอื่น		
- ใกล้เคียงกัน	8	19.05
- มากกว่า	6	14.28
- ไม่นั่นอน	28	66.67
จำนวนรวม	42	100.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รูปแบบวิธีการเลี้ยง	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ขนาดไม้ที่ใช้เลี้ยง		
- ไม้ลำเล็กขนาด 3- 4 เมตร	42	56.76
- ไม้ลำเล็กขนาด 5- 6 เมตร	15	20.27
- ไม้ลำเล็กขนาด 7- 8 เมตร	9	12.16
- ไม้โคนซอกขนาด 3- 4 เมตร	6	8.11
- ไม้โคนซอกขนาด 7- 8 เมตร	2	2.70
จำนวนรวม	74	100.00
ความหนาแน่นในการปักหลักหอย		
- ต่ำกว่า 1,200 ลำ/ไร่	10	20.00
- 1,201- 1,400 ลำ/ไร่	9	18.00
- 1,401- 1,600 ลำ/ไร่	3	6.00
- 1,600- 3,000 ลำ/ไร่	25	50.00
- มากกว่า 3,000 ลำ/ไร่	3	6.00
จำนวนรวม	50	100.00
ความเห็นด้านการเลี้ยงที่ดี		
- เลี้ยงแบบปักหลักธรรมชาติ	13	44.83
- เลี้ยงแบบปักหลักจังก่ำ	14	48.27
- เลี้ยงแบบแขวน	2	6.90
จำนวนรวม	29	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งบางรายมีการเลี้ยงมากกว่า 1 วิธี ส่วนใหญ่เลี้ยงแบบปักหลักจังก่ำ จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 65.75 รองลงมา เลี้ยงแบบปักหลักธรรมชาติ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 27.40 ในด้านการเปรียบเทียบการให้ผลผลิตของการเลี้ยงที่ใช้อยู่ ส่วนใหญ่เห็นว่าให้ผลผลิตไม่แน่นอน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมา คือเห็นว่า ใกล้เคียงกัน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ในด้านขนาดของไม้ที่ใช้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำ ที่ใช้มากกว่า 1 ขนาดต่อราย ส่วนใหญ่ใช้ไม้ลำเล็กขนาด 3- 4 เมตร จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 56.76 รองลงมาใช้ไม้ลำเล็ก

ขนาด 5- 6 เมตร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27 ในด้านความหนาแน่นในการปักหลัก
 หอยแมลงภู่ ส่วนใหญ่ปักหนาแน่น 1,600- 3,000 ลำต่อไร่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50
 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 1,200 ลำต่อไร่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ในด้านความเห็นถึงรูปแบบ
 การเลี้ยงที่ดีกว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นการเลี้ยงแบบปักหลักจับก่า จำนวน 14 คน คิดเป็น
 ร้อยละ 48.27 รองลงมา คือ การเลี้ยงแบบปักหลักธรรมชาติ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83
 มีบางส่วนที่ไม่ออกความเห็น

ตารางที่ 4.3 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อปีในการเลี้ยงหอยแมลงภู่
 ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ปริมาณผลผลิต	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อปี		
- น้อยกว่า 10,000 กก.	10	20.00
- 10,001- 20,000 กก.	2	4.00
- 20,001- 30,000 กก.	7	14.00
- มากกว่า 30,000 กก.	19	38.00
- ไม่แน่นอน	12	24.00
จำนวนรวม	50	100.00
ปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณการผลิต		
- ด้านคุณภาพ	4	4.71
- ต้นทุนการเลี้ยง	16	18.82
- ราคาหอยแมลงภู่	13	15.29
- พื้นที่การเลี้ยง	7	8.24
- ปัญหาในการเลี้ยง (น้ำเสีย)	25	29.41
- วิธีการเลี้ยง	6	7.06
- ระยะเวลาการเลี้ยง	8	9.41
- ประสบการณ์การเลี้ยง	6	7.06
จำนวนรวม	85	100.00

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ปริมาณผลผลิต	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ปัจจัยที่ส่งผลทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น		
- ด้านคุณภาพ	3	3.89
- ต้นทุนการเลี้ยง	17	22.08
- ราคาหอยแมลงภู่	10	12.99
- พื้นที่การเลี้ยง	11	14.29
- ปัญหาในการเลี้ยง (น้ำเสีย)	16	20.78
- วิธีการเลี้ยง	6	7.79
- ระยะเวลาการเลี้ยง	9	11.69
- ประสบการณ์การเลี้ยง	5	6.49
จำนวนรวม	77	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ได้ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อปี มากกว่า 30,000 กก. จำนวน 19 คน คิดเป็น ร้อยละ 38 รองลงมาได้ผลผลิตไม่แน่นอน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อ ปริมาณการผลิต มีอยู่มากกว่า 1 ปัจจัย ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยด้านปัญหาในการเลี้ยง(น้ำเสีย) จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 รองลงมาเป็น ต้นทุนในการเลี้ยง จำนวน 16 คน คิดเป็น ร้อยละ 18.82 ในด้านปัจจัยที่ส่งผลให้ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น มีมากกว่า 1 ปัจจัย ส่วนใหญ่เป็นปัจจัย ด้านต้นทุนในการเลี้ยง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 22.08 รองลงมาเป็น ปัญหาในการเลี้ยง (น้ำเสีย) จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 20.78

ตารางที่ 4.4 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของปริมาณพื้นที่ในการเลี้ยงหอยแมลงภู๋ ในอำเภอ
บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ปริมาณพื้นที่ใช้เลี้ยงหอยแมลงภู๋(ไร่)	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ปริมาณพื้นที่ใช้เลี้ยงหอย		
- ไม่เกิน 10 ไร่	30	60.00
- 11- 20 ไร่	12	24.00
- 21- 30 ไร่	1	2.00
- มากกว่า 30 ไร่	7	14.00
จำนวนรวม	50	100.00
พื้นที่เลี้ยงจากอดีต - ปัจจุบัน		
- ลดลง	14	28.00
- เพิ่มขึ้น	9	18.00
- เท่าเดิม	27	54.00
จำนวนรวม	50	100.00
บริเวณพื้นที่ใช้เลี้ยง		
- ปากอ่าว	6	10.00
- ตอนบน (ขาบน)	23	38.33
- ตอนล่าง (ขาล่าง)	31	51.67
จำนวนรวม	60	100.00
ปัจจัยที่ส่งผลต่อหอยในพื้นที่เลี้ยง		
- สภาพพื้นดิน	34	23.45
- คุณภาพกระแสน้ำ	45	31.03
- ความลึก	36	24.83
- กระแสม	30	20.69
จำนวนรวม	145	100.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ปริมาณพื้นที่ใช้เลี้ยงหอยแมลงภู๋(ไร่)	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
การพบน้ำเสียใน 1 ปี		
- 1 ครั้ง / ปี	13	26.00
- 2 ครั้ง / ปี	17	34.00
- 3 ครั้ง / ปี	3	6.00
- มากกว่า 3 ครั้ง / ปี	17	34.00
จำนวนรวม	50	100.00
การเปลี่ยนพื้นที่เลี้ยงหอย (ครั้ง/ปี)		
- 1-2 ครั้งต่อปี.	7	14.00
- ไม่เคยเปลี่ยน	30	60.00
- แล้วแต่เหตุการณ์	13	26.00
จำนวนรวม	50	100.00
ลักษณะการใช้พื้นที่		
- เลี้ยงหอยแมลงภู๋อย่างเดียว	47	94.00
- เลี้ยงหอยและประมงอื่น	2	4.00
- ติปลาทุ	1	2.00
จำนวนรวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู๋ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีปริมาณพื้นที่เลี้ยงหอย ไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ ใช้พื้นที่เลี้ยงระหว่าง 11- 20 ไร่ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ในด้านการใช้พื้นที่เลี้ยงหอยจากในอดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่เลี้ยงหอยเป็นปริมาณเท่าเดิม จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือ ใช้พื้นที่ลดลง 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ในด้านบริเวณพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงหอย อาจมีมากกว่า 1 พื้นที่ต่อราย ส่วนใหญ่เลี้ยงอยู่บริเวณ ตอนล่าง (ขาล่าง) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 51.67 รองลงมา คือ ตอนบน (ขาบน) จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 38.33 ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อหอยแมลงภู๋ในพื้นที่เลี้ยงนั้น มีมากกว่า 1 ปัจจัย ส่วนใหญ่เป็นปัจจัยในด้านคุณภาพของกระแสน้ำ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมาคือ ความลึก จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 ในด้านการพบน้ำเสียในพื้นที่เลี้ยงนั้น ใน 1 ปี ส่วนใหญ่พบน้ำเสีย 2 ครั้งต่อปีและ

มากกว่า 3 ครั้งต่อปี จำนวนละ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 รองลงมาคือพบ 1 ครั้งต่อปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ในด้านการเปลี่ยนพื้นที่เลี้ยงหอยส่วนใหญ่ไม่เคยเปลี่ยนพื้นที่เลี้ยงหอย จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือ แล้วแต่เหตุการณ์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ในด้านลักษณะการใช้พื้นที่เลี้ยงหอยแมลงภู่ ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่อ่างเดียว จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 94 รองลงมา คือเลี้ยงหอยและ ทำประมงอวนปู จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4

ตารางที่ 4.5 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของระยะเวลาในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอ บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ระยะเวลาเลี้ยงหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงหอยปกติ		
- 6- 7 เดือน	1	2.00
- 8- 9 เดือน	17	34.00
- 10- 12 เดือน	32	64.00
จำนวนรวม	50	100.00
ระยะเวลาเลี้ยงที่ต้องเก็บขายก่อน		
- 5- 6 เดือน	12	24.00
- 7- 8 เดือน	32	64.00
- มากกว่า 8 เดือน	6	12.00
จำนวนรวม	50	100.00

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ระยะเวลาเลี้ยงหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ช่วงเวลาการลงเกาะหนาแน่น(เดือน)		
- ม.ค.	5	4.13
- ก.พ.	3	2.48
- มี.ค.	-	-
- เม.ย.	-	-
- พ.ค.	-	-
- มิ.ย.	-	-
- ก.ค.	1	0.83
- ส.ค.	3	2.48
- ก.ย.	23	19.01
- ต.ค.	36	29.75
- พ.ย.	34	28.10
- ธ.ค.	9	7.44
- ไม่นับนอน	7	5.78
จำนวนรวม	121	100.00

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ระยะเวลาเลี้ยงหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ช่วงเวลาการเกิดน้ำเสีย(เดือน)		
- ม.ค.	-	-
- ก.พ.	-	-
- มี.ค.	2	1.98
- เม.ย.	3	2.97
- พ.ค.	6	5.94
- มิ.ย.	2	1.98
- ก.ค.	2	1.98
- ส.ค.	5	4.95
- ก.ย.	19	18.81
- ต.ค.	36	35.65
- พ.ย.	23	22.77
- ธ.ค.	-	-
- ไม่แน่นอน	3	2.97
จำนวนรวม	101	100.00
ลักษณะการเก็บหอยขายก่อนระยะเวลาเลี้ยง		
- 1 ครั้ง/ปี	29	58.00
- 2 ครั้ง/ปี	5	10.00
- 3 ครั้ง/ปี	1	2.00
- มากกว่า 3 ครั้ง/ปี	4	8.00
- ไม่แน่นอน	11	22.00
จำนวนรวม	50	100.00

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ระยะเวลาเลี้ยงหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
การใช้ระยะเวลาในการเก็บผลผลิต		
- ไม่เกิน 10 วัน	1	2.00
- 11- 20 วัน	6	12.00
- 21- 30 วัน	5	10.00
- มากกว่า 30 วัน	11	22.00
- ไม่แน่นอน	27	54.00
จำนวนรวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาการเลี้ยงหอยปกติ 10- 12 เดือน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาใช้ระยะเวลาการเลี้ยงหอย 8- 9 เดือน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 ในด้านระยะเวลาการเลี้ยงที่ต้องเก็บขายก่อน ส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลาเลี้ยง 7- 8 เดือน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาใช้ระยะเวลาการเลี้ยง 5- 6 เดือน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 24 ในด้านระยะเวลาที่ลูกหอยแมลงภู่ลงเกาะหนาแน่นมาก มีมากกว่า 1 เดือน ส่วนใหญ่ลงเกาะหนาแน่นมากในช่วงเดือนตุลาคม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 รองลงมาคือเดือนพฤศจิกายน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10 ในด้านระยะเวลาการเกิดน้ำเสีย ที่มีมากกว่า 1 เดือน ส่วนใหญ่เกิดน้ำเสียมากในช่วงเดือนตุลาคม จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 35.65 รองลงมาคือเดือนพฤศจิกายน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 22.77 ในด้านการเก็บหอยขายก่อนระยะเวลาเลี้ยง ส่วนใหญ่เก็บหอยขายก่อนระยะเวลาเลี้ยงเพียง 1 ครั้ง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาคือเก็บหอยขายไม่แน่นอน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 ในด้านการใช้ระยะเวลาในการเก็บผลผลิต ส่วนใหญ่ระยะเวลาในการเก็บผลผลิต ไม่แน่นอน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาใช้ระยะเวลาการเก็บ มากกว่า 30 วัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22

ตารางที่ 4.6 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของแรงงานในการเลี้ยงหอยแมลงภู๋ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

แรงงานในการเลี้ยงหอยแมลงภู๋	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
จำนวนแรงงานที่ใช้เลี้ยงหอย		
- 2- 3 คน	2	4.00
- 4- 5 คน	15	30.00
- 6- 7 คน	32	64.00
- มากกว่า 7 คนขึ้นไป	1	2.00
จำนวนรวม	50	100.00
ลักษณะของแรงงานที่ใช้เลี้ยงหอย		
- เฉพาะครัวเรือน	5	10.00
- เฉพาะลูกจ้าง	9	18.00
- ครัวเรือนและลูกจ้าง	36	72.00
จำนวนรวม	50	100.00
อายุแรงงาน (เฉลี่ย)		
- 15- 25 ปี	13	26.00
- 26- 35 ปี	26	52.00
- 36- 45 ปี	8	16.00
- มากกว่า 45 ปี	3	6.00
จำนวนรวม	50	100.00
การจูงใจแรงงาน		
- ให้เปอร์เซ็นต์	7	14.00
- ช่วยเหลือด้านอื่น	5	10.00
- ตามการทำงาน	7	14.00
- ไม่มี	31	62.00
จำนวนรวม	50	100.00

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

แรงงานในการเลี้ยงหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ค่าจ้างแรงงาน (เฉลี่ย/วัน)		
- 150- 200 บาท	2	4.00
- 201- 250 บาท	1	2.00
- 251- 300 บาท	9	18.00
- 300 บาท ขึ้นไป	38	76.00
จำนวนรวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในการเลี้ยงหอย 4- 5 คน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมาใช้แรงงาน 2- 3 คน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ในด้านประเภทการใช้แรงงาน ส่วนใหญ่ใช้แรงงานครัวเรือนและลูกจ้าง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 72 รองลงมาคือใช้แรงงานเฉพาะลูกจ้าง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ในด้านอายุเฉลี่ยของแรงงานที่ใช้ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 26- 35 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคืออายุเฉลี่ย 15- 25 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ในด้านการจ้างแรงงาน ส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือ ตามการทำงาน และให้เปอร์เซ็นต์จากการขาย จำนวนละ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ในด้านค่าจ้างแรงงาน เฉลี่ยต่อวัน ส่วนใหญ่ให้ค่าจ้างแรงงานมากกว่า 300 บาทขึ้นไป ต่อวัน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาคือให้ค่าจ้าง 251- 300 บาทต่อวัน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18

ตารางที่ 4.7 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของการแข่งขันกันในการเลี้ยงของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่
ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ลักษณะการแข่งขันในการเลี้ยง	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
การแข่งขันทั่วไป		
- ด้านคุณภาพ	9	11.84
- ด้านราคาขาย	12	15.79
- พื้นที่การเลี้ยง	6	7.89
- ด้านปริมาณการผลิต	11	14.47
- ด้านการเข้าถึงลูกค้า	7	9.21
- การพัฒนาวิธีการเลี้ยง	1	1.32
- เลี้ยงให้ขายได้ไว	1	1.32
- ไม่แข่งขัน ไม่เปรียบเทียบ	29	38.16
จำนวนรวม	76	100.00
การแข่งขันที่นับว่าสำคัญ		
- ด้านคุณภาพ	14	17.07
- ด้านราคาขาย	14	17.07
- พื้นที่การเลี้ยง	6	7.32
- ด้านปริมาณการผลิต	13	15.85
- ด้านการเข้าถึงลูกค้า	6	7.32
- การพัฒนาวิธีการเลี้ยง	6	7.32
- เลี้ยงให้ขายได้ไว	1	1.22
- ไม่แข่งขัน ไม่เปรียบเทียบ	22	26.83
จำนวนรวม	82	100.00

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ลักษณะการแข่งขันในการเลี้ยง	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
การเปรียบเทียบกันในการแข่งขัน		
- ด้านคุณภาพ	11	18.64
- ด้านราคาขาย	10	16.95
- พื้นที่การเลี้ยง	7	11.86
- ด้านปริมาณการผลิต	6	10.17
- ด้านการเข้าถึงลูกค้า	3	5.09
- การพัฒนาวิธีการเลี้ยง	5	8.47
- เลี้ยงให้ขายได้ไว	-	-
- ไม่แข่งขัน ไม่เปรียบเทียบ	14	23.73
- เวลาดึงเกาะ	3	5.09
จำนวนรวม	59	100.00
วิธีการแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มผลผลิตในการแข่งขัน		
- ใช้เครื่องจักรช่วย	-	-
- ปรับปรุงรูปแบบการเลี้ยง	12	25.00
- เพิ่มแรงงาน	1	2.08
- เปลี่ยนพื้นที่การเลี้ยง	11	22.92
- เพิ่มการลงทุน	7	14.59
- เปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยง	13	27.08
- การจัดการสิ่งแวดล้อม	3	6.25
- คัดสายพันธุ์เลี้ยง	1	2.08
จำนวนรวม	48	100.00
หอยจากแหล่งอื่นที่พ่อค้ารับซื้อ		
- หอยที่เลี้ยงในพื้นที่	18	26.87
- หอยจากแม่กลอง	17	25.37
- หอยจากชลบุรี	11	16.42
- หอยจากคลองด่าน	8	11.94
- หอยจากทางใต้	13	19.40
จำนวนรวม	67	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่บอกว่าไม่แข่งขันกัน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 38.16 รองลงมาคือ ด้านราคาขาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 15.79 ในด้านการแข่งขันที่นับว่าสำคัญ ส่วนใหญ่บอกว่าไม่แข่งขันกัน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 26.83 รองลงมา คือ ด้านคุณภาพและด้านราคาขาย จำนวนด้านละ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 17.07 ในแต่ละด้านในด้านการเปรียบเทียบระหว่างกัน ส่วนใหญ่บอกว่า ไม่เปรียบเทียบกัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 รองลงมาคือ ด้านคุณภาพ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.64 ในด้านการแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มผลผลิตในการแข่งขัน ส่วนใหญ่พบว่าใช้วิธีการเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 27.08 รองลงมาคือ การปรับปรุงรูปแบบการเลี้ยง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ในด้านผลผลิตหอยจากแหล่งต่างๆ ที่แพพ่อค้ารับซื้อ ส่วนใหญ่พบว่า แพรับซื้อหอยจากในพื้นที่จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.87 รองลงมา คือรับซื้อหอยจากแม่กลอง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.37 ผู้เลี้ยงหอยเห็นว่า การแข่งขันจะไม่สามารถแข่งขันกันได้ในการลงทุน เมื่อแข่งขันกันการลงทุนไม่ได้ จึงให้ความสำคัญ และมีการเปรียบเทียบระหว่างกัน ในด้านอื่น เช่น ราคาขาย ปริมาณผลผลิต คุณภาพ หรือเพื่อหาทางที่จะเพิ่มผลผลิตให้มีมากขึ้น ยังเป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะสถานการณ์ และการรับซื้อหอยจากหลากหลายแห่งยังสามารถเข้ามาแข่งขันกันได้

ตารางที่ 4.8 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ เงินทุนและแหล่งเงินทุนในการเลี้ยงของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

เงินทุนและแหล่งเงินทุน	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ที่มาของแหล่งเงินทุน		
- เงินทุนส่วนตัว	39	51.32
- ยืมญาติพี่น้อง	9	11.84
- กู้เงินนอกระบบ	15	19.74
- กู้สถาบันการเงิน	8	10.53
- กู้สหกรณ์ประมง	4	5.26
- กู้กองทุนหมู่บ้าน	1	1.31
จำนวนรวม	76	100.00

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

เงินทุนและแหล่งเงินทุน	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
อัตราดอกเบี้ยของเงินที่กู้		
- ต่ำกว่าร้อยละ 3 บาท	5	17.86
- ร้อยละ 3- 5 บาท	7	25.00
- ร้อยละ 6- 10 บาท	10	35.71
- มากกว่าร้อยละ 10 บาท	6	21.43
จำนวนรวม	28	100.00
เงินลงทุนเลี้ยงหอยเฉลี่ยใน 1 ปี		
- ไม่เกิน 100,000 บาท	17	34.00
- 100,001- 200,000 บาท	26	52.00
- มากกว่า 300,000 บาท	7	14.00
จำนวนรวม	50	100.00
เงินลงทุนในการซื้อไม้ปักหลัก		
- ไม่เกิน 50,000 บาท	10	20.00
- 50,001- 100,000 บาท	25	50.00
- 100,001- 200,000 บาท	10	20.00
- มากกว่า 200,000 บาท	5	10.00
จำนวนรวม	50	100.00
เงินลงทุนในการเลี้ยงแบบแขวน		
- ไม่เกิน 100,000 บาท	5	50.00
- 100,001- 250,000 บาท	3	30.00
- 250,001- 500,000 บาท	2	20.00
จำนวนรวม	10	100.00

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

เงินทุนและแหล่งเงินทุน	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ค่าแรงและค่าใช้จ่ายต่างๆใน 1 ปี		
- ไม่เกิน 10,000 บาท	9	16.36
- 10,001- 20,000 บาท	28	50.91
- 20,001- 30,000 บาท	7	12.73
- 30,001- 40,000 บาท	3	5.45
- มากกว่า 40,000 บาท	8	14.55
จำนวนรวม	55	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ที่มีการใช้เงินทุนมากกว่า 1 แหล่ง ส่วนใหญ่ใช้แหล่งเงินทุนส่วนตัวในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 51.32 รองลงมาคือใช้แหล่งเงินทุนนอกระบบ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.74 ส่วนอัตราดอกเบี้ยของเงินที่กู้มานั้น ส่วนใหญ่กู้มาในอัตราร้อยละ 6- 10 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมากู้มาในอัตราร้อยละ 3- 5 บาท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ในด้านเงินลงทุนเฉลี่ยในการเลี้ยงหอย 1 ปี ส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 100,001- 200,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาใช้เงินลงทุนเฉลี่ยต่ำกว่า 100,000 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 โดยเงินลงทุนในการซื้อไม้ปักหลัก ส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนเฉลี่ยในช่วง 500,001- 100,000 บาท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาใช้เงินลงทุนเฉลี่ย ในช่วงต่ำกว่า 50,000 บาทและ 100,001- 200,000 บาท จำนวน ช่วงละ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ในด้านการลงทุนเลี้ยงแบบแขวน ส่วนใหญ่ใช้เงินลงทุนต่ำกว่า 100,000 บาท จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา ใช้เงินลงทุน 100,001- 250,000 บาท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ด้านค่าแรงงานและค่าใช้จ่ายต่างๆที่ใช้ลงทุนเฉลี่ยใน 1 ปี ที่อาจมีการเลี้ยงมากกว่า 1 วิธี ส่วนใหญ่ใช้ค่าแรงและค่าใช้จ่ายต่างๆ 10,001- 20,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 50.91 รองลงมา คือ ใช้ค่าแรงและค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.36

ตารางที่ 4.9 จำนวนความถี่และค่าร้อยละ ของปัญหาในการเลี้ยงของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู๋ในอำเภอ บ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ปัญหาในการเลี้ยงหอยแมลงภู๋	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ปัญหาทั่วไป		
- ขาดแคลนเงินทุน	23	8.99
- น้ำจืดขัง	36	14.06
- การขโมยหอย	35	13.67
- ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น	32	12.5
- หอยไม่โต หอยตาย	47	18.36
- คลื่นลมรุนแรง	30	11.72
- น้ำเสียโรงงาน	49	19.14
- แรงงานไม่พอ	1	0.39
- ปัญหาระหว่างผู้เลี้ยง	3	1.17
จำนวนรวม	256	100.00
ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อย		
- ขาดแคลนเงินทุน	7	6.60
- น้ำจืดขัง	10	9.43
- การขโมยหอย	11	10.38
- ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น	10	9.43
- หอยไม่โต หอยตาย	11	10.38
- คลื่นลมรุนแรง	13	12.27
- น้ำเสียโรงงาน	44	41.51
จำนวนรวม	106	100.00

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ปัญหาในการเลี้ยงหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ปัญหาที่ส่งผลกระทบมากและควร เร่งแก้ไข		
- ขาดแคลนเงินทุน	6	6.32
- น้ำจืดขัง	16	16.84
- การขโมยหอย	9	9.47
- ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น	11	11.58
- คลื่นลมรุนแรง	6	6.32
- น้ำเสียโรงงาน	47	49.47
จำนวนรวม	95	100.00
ปัญหานี้ ส่งผลต่อหอยแมลงภู่ คือ		
- หอยแมลงภู่มิโต พอมตัวเล็ก	32	29.91
- หอยแมลงภู่อายุ	50	46.73
- หอยแมลงภู่อายุขาดตลาด	5	4.67
- หอยมีจำนวนลดลง	19	17.76
- หอยเป็นพยาธิ	1	0.93
จำนวนรวม	107	100.00
ปัญหาที่เกิดขึ้นมานาน (ปัญหาเรื้อรัง)		
- ขาดแคลนเงินทุน	9	9.78
- น้ำจืดขัง	17	18.48
- การขโมยหอย	5	5.43
- ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น	10	10.87
- คลื่นลมรุนแรง	7	7.61
- น้ำเสียโรงงาน	44	47.83
จำนวนรวม	92	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ที่มีการเกิดปัญหามากกว่า 1 ปัญหา และหลากหลายในการเลี้ยง ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ คือปัญหาน้ำเสียโรงงาน จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 19.14 รองลงมา คือปัญหาหอยตาย และหอยไม่โต จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 18.36 ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อย ส่วนใหญ่เป็นปัญหาน้ำเสียจากโรงงาน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 41.51 รองลงมาเป็นปัญหาคลื่นลมรุนแรง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 12.27 ในด้านปัญหาที่ส่งผลกระทบมาก ส่วนใหญ่เป็นปัญหาน้ำเสียโรงงาน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 49.47 รองลงมา คือ ปัญหาน้ำจืดขัง จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.84 ในด้านปัญหาในการส่งผลต่อหอยแมลงภู่ ส่วนใหญ่ส่งผลทำให้หอยตาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 46.73 รองลงมาส่งผลทำให้หอยไม่โต ผอมตัวเล็ก จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 29.91 ในด้านปัญหาที่คิดว่าเป็นปัญหาเรื้อรัง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาน้ำเสียโรงงาน จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 47.83 รองลงมาเป็นปัญหาน้ำจืดขัง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 18.48

ตารางที่ 4.10 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของประสบการณ์ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ประสบการณ์ในการเลี้ยงหอย	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่		
- 1- 10 ปี	7	14.00
- 11- 20 ปี	16	32.00
- 21- 30 ปี	14	28.00
- มากกว่า 30 ปี	13	26.00
จำนวนรวม	50	100.00
ประสบการณ์การเลี้ยงกุ้ง		
- 1- 2 ปี	8	16.00
- 3- 5 ปี	3	6.00
- ไม่แน่นอน บอกไม่ได้	39	78.00
จำนวนรวม	50	100.00

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประสบการณ์ในการเลี้ยงหอย	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
การเลี้ยงแบบเก่าที่เคยเลี้ยงมา		
- ปักหลักธรรมชาติ	36	66.67
- ปักหอยเกษตร หอยห่ออวน	14	25.93
- ปักกำ	1	1.85
- แบบแขวน	2	3.70
- แพอวน	1	1.85
จำนวนรวม	54	100.00
สาเหตุเลือกเลี้ยงแบบใหม่		
- ให้ผลผลิตมาก	14	30.44
- ความเหมาะสมของพื้นที่	2	4.35
- ลงทุนต่ำ	8	17.39
- คุณภาพผลผลิตดี	6	13.04
- วิธีเลี้ยงดีกว่า(เสียหายน้อยกว่า)	16	34.78
จำนวนรวม	46	100.00
ประสบการณ์เลี้ยงสัตว์อื่น		
- เลี้ยงหอยแครง หอยชนิดอื่นๆ	3	6.00
- เลี้ยงปลา	2	4.00
- ไม่เคยเลี้ยงสัตว์อื่น	45	90.00
จำนวนรวม	50	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ 11- 20 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมาคือ 21- 30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 ในด้านประสบการณ์การเลี้ยงให้ต้นทุน ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่แน่นอน หรือบอกไม่ได้ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาคือใช้ประสบการณ์เลี้ยง 1- 2 ปี จึงจะต้นทุน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ในด้านการเลี้ยงรูปแบบเก่าที่เคยเลี้ยงมา ผู้เลี้ยงบางรายมีประสบการณ์เลี้ยงหลายแบบ และอาจยังใช้เป็นวิธีการเลี้ยงในปัจจุบันด้วย ส่วนใหญ่เคยเลี้ยงหอยแบบปักหลักธรรมชาติ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ ปักหอยเกษตรห่ออวน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 ในด้านสาเหตุที่เลือกรูปแบบการเลี้ยงแบบใหม่ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าวิธีการเลี้ยงดีกว่า เสียหายน้อยกว่า จำนวน 16 คน

คิดเป็นร้อยละ 34.78 รองลงมาคือ ให้ผลผลิตที่มากกว่า จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 30.44 และมีบางรายที่ใช้รูปแบบเลี้ยงเหมือนเดิม ในด้านประสิทธิภาพในการเลี้ยงสัตว์อื่น ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 90 รองลงมาคือ เลี้ยงหอยแครง หอยอื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6

ตารางที่ 4.11 จำนวนความถี่ และค่าร้อยละ ของขนาดหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ขนาดหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ขนาดของหอยที่เลี้ยงได้		
- ขนาดเล็ก	1	1.82
- ขนาดกลาง	11	20.00
- ขนาดใหญ่	5	9.09
- คละขนาด	38	69.09
จำนวนรวม	55	100.00
น้ำหนักหอย (เฉลี่ย/กิโลกรัม)		
- 20- 30 ตัว	10	20.00
- 31- 40 ตัว	6	12.00
- 41- 50 ตัว	7	14.00
- ไม่เคยเฉลี่ยนับ	27	54.00
จำนวนรวม	50	100.00
ขนาดของหอยที่ตลาดต้องการ		
- 3- 4 ซม.	4	8.00
- 5- 6 ซม.	3	6.00
- 7- 8 ซม.	10	20.00
- 9 ซม.ขึ้นไป	27	54.00
- ไม่แน่นอน	6	12.00
จำนวนรวม	50	100.00

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ขนาดหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ขนาดหอยที่เลี้ยงได้ปกติ		
- 3- 4 ซม.	5	9.26
- 5- 6 ซม.	2	3.70
- 7- 8 ซม.	20	37.04
- 9 ซม.ขึ้นไป	23	42.59
- ไม่แน่นอน	4	7.41
จำนวนรวม	54	100.00
ขนาดของหอยที่ทยอยเก็บขายก่อน		
- 2.5- 3.5 ซม.	5	10.00
- 3.6- 4.5 ซม.	13	26.00
- 4.6- 5.5 ซม.	21	42.00
- 5.6 ซม.ขึ้นไป	10	20.00
- ไม่แน่นอน	1	2.00
จำนวนรวม	50	100.00
ปัจจัยส่งผลต่อขนาดหอยแมลงภู่		
- วิธีการเลี้ยง	12	12.90
- ระยะเวลาเลี้ยง	23	24.73
- คุณภาพน้ำ	38	40.86
- เงินทุน	6	6.45
- พื้นที่เลี้ยง	14	15.06
จำนวนรวม	93	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ได้ผลผลิตหอยแมลงภู่ในหลายขนาด มีขนาดคละกัน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 69.09 รองลงมาคือ ได้ผลผลิตหอยแมลงภู่ขนาด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ในด้านน้ำหนักของหอยแมลงภู่ ส่วนใหญ่ไม่เคยเฉลี่ยน้ำหนัก จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาคือน้ำหนักเฉลี่ย 20- 30 ตัวต่อกิโลกรัม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ในด้านขนาดของหอยแมลงภู่ที่ตลาดต้องการ ส่วนใหญ่ต้องการขนาดมากกว่า 9 เซนติเมตรขึ้นไป จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาต้องการขนาด 7- 8 เซนติเมตร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ในด้านขนาดของหอยแมลงภู่ที่สามารถเลี้ยงได้ปกติ ส่วนใหญ่เลี้ยงได้ขนาดมากกว่า 9 เซนติเมตร ขึ้นไป จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 42.59 รองลงมาคือ เลี้ยงได้ขนาด 7-8 เซนติเมตร จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 37.04 ในด้านขนาดของหอยแมลงภู่ที่ทยอยเก็บขายขึ้นก่อนกำหนดเลี้ยง ส่วนใหญ่มีขนาด 4.6- 5.5 เซนติเมตร จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมาคือ ขนาด 3.6- 4.5 เซนติเมตร จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อขนาดของหอยแมลงภู่ มีมากกว่า 1 ปัจจัย ส่วนใหญ่เห็นว่าคุณภาพของน้ำในการเลี้ยง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 40.86 รองลงมาคือระยะเวลาเลี้ยงจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.73 ผู้เลี้ยงหอยมีขนาดผลผลิตหอยไม่แน่นอน เพราะขึ้นอยู่กับปัจจัยมากกว่า 1 ปัจจัย ที่ส่งผลต่อหอยแมลงภู่ ทำให้ผลผลิตไม่เป็นไปตามที่กำหนด และต้องการ

ตารางที่ 4.12 จำนวนความถี่และค่าร้อยละ ของราคาหอยแมลงภู่ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ราคาของหอยแมลงภู่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ราคาที่จำหน่ายได้		
- ต่ำกว่า 3 บาท	5	8.77
- 4- 5 บาท	33	57.89
- 6- 7 บาท	4	7.02
- 8- 9 บาท	7	12.28
- ไม่แน่นอน	8	14.04
จำนวนรวม	57	100.00
สาเหตุปัจจัยทำให้ราคาหอยแมลงภู่สูง		
- คุณภาพของหอย	13	16.88
- ปริมาณหอยขาดตลาด	43	55.85
- หอยที่อื่นคุณภาพไม่ดี	8	10.39
- ปริมาณการผลิตได้	6	7.79
- แม่ค้าให้ราคาดี	7	9.09
จำนวนรวม	77	100.00

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ราคาของหอยแมลงภู่น้ำจืด	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
สาเหตุปัจจัยที่ทำให้ราคาหอยแมลงภู่น้ำจืดต่ำ		
- คุณภาพของหอย	14	17.72
- ปริมาณการผลิตได้ (หอยมีมาก)	29	36.71
- แม่ค้าให้ราคาต่ำ	9	11.39
- ไม่ใช่ช่วงเทศกาล	10	12.66
- หอยที่อื่นคุณภาพดีกว่า	17	21.52
จำนวนรวม	79	100.00
วิธีการแก้ปัญหาหอยราคาถูกลง		
- ปรับปรุงคุณภาพหอย (แปรรูปผลผลิต)	4	16.67
- ปรับปรุงการเลี้ยง	4	16.67
- ปรับปรุงตลาด	8	33.32
- ปรับปรุงลูกจ้าง	0	0
- ปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิต	1	4.17
- ไม่ต้องปรับปรุง	7	29.17
จำนวนรวม	24	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำจืด ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ราคาหอยแมลงภู่น้ำจืดที่ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ขายหอยแมลงภู่น้ำจืดได้ในราคาเฉลี่ยต่อปี อยู่ที่ 4-5 บาท ต่อกิโลกรัม จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 รองลงมาขายได้ในราคาเฉลี่ยต่อปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.04 ในด้านปัจจัยที่ทำให้ราคาหอยแมลงภู่น้ำจืดสูงขึ้นนั้น อาจมีมากกว่า 1 ปัจจัย ส่วนใหญ่คือ ปริมาณหอยขาดตลาด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 55.85 รองลงมาคือ คุณภาพของหอยแมลงภู่น้ำจืด จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 16.88 ในด้านปัจจัยที่ทำให้ราคาหอยแมลงภู่น้ำจืดต่ำลง อาจมีมากกว่า 1 ปัจจัย ส่วนใหญ่คือ ปริมาณการผลิตได้(หอยมีมาก) จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 36.71 รองลงมา คือ หอยที่อื่นดีกว่า 17 คน คิดเป็นร้อยละ 21.52 ในด้านการแก้ปัญหาในการปรับราคาให้หอยราคาดีขึ้น ยังเป็นเพียงความคิดเห็นบางส่วน ที่ส่วนใหญ่พบว่า ควรปรับปรุงตลาด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.32 เพราะเชื่อว่าจะทำให้ราคาดีขึ้น รองลงมาคือไม่ต้องปรับปรุงอะไร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17

แนวทางเสนอแนะจากผู้เลี้ยงหอยแมลงภู๋ในเขตอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปแนวทางการเพิ่มผลผลิตตามประเด็นต่อไปนี้

ด้านสถานการณ์การเลี้ยงหอยแมลงภู๋ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

1. รูปแบบวิธีการเลี้ยง ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู๋ส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะในการเลือกเลี้ยงแบบปักหลักจับก่า เพราะช่วยลดปริมาณความเสียหายจาก คลื่นลมพัดไม้ปักหลักล้มหัก โดยไม้ที่หักก็ยังสามารที่จะเก็บผลผลิตได้บางส่วนที่เหลือ แต่อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจาก ค่าเชือกมัดก่า ไม้ที่ถอนสำหรับขันชะเนาะเชือกที่มัด ค่าแรงในการมัดจับก่า เป็นต้น การเลี้ยงแบบปักหลักธรรมชาติยังมีการเลี้ยงอยู่มากจำนวนหนึ่ง เพราะเป็นการเลี้ยงที่ไม่ต้องเสียเวลา และค่าใช้จ่ายเพิ่มแบบการปักหลักจับก่า ผู้เลี้ยงบางคนเชื่อว่า การเลี้ยงแบบปักหลักธรรมชาตินี้ ทำให้หอยเติบโตดีกว่า เพราะว่าเมื่อคลื่นทะเลพัดหลักไม้ หลักไม้สามารถไหวเอนตามกระแสน้ำได้ ทำให้โคลนที่อยู่ในน้ำเกาะตัวหอยน้อยกว่าแบบปักก่าที่อยู่กับที่ หอยจึงสามารถโตได้ดีกว่า ไม้หลักที่ใช้เลี้ยงหอยส่วนใหญ่ใช้ไม้ลำเล็กขนาด 3-4 เมตร เพราะมีราคาที่ถูกกว่า รองลงมาเป็นไม้ขนาด 5-6 เมตร และ 7-8 เมตร ตามลำดับ ในการเลี้ยงแบบปักหลักผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ปักหลักไม้หนาแน่นเกินที่หน่วยงานกำหนด (ประมาณ 1,200 ลำต่อไร่) จนถึง ประมาณ 1,600- 3,000 ลำต่อไร่ ผู้เลี้ยง บางคนใช้วิธีการเลี้ยงเพื่อลดต้นทุนโดยการใส่ไม้ปักหลักหอยที่เก็บหอยแล้วมาปักหลักหอยต่อโดยการกลับด้านไม้ขึ้นให้ส่วนที่ปักอยู่ในดินมาเป็นส่วนให้หอยเกาะ เชื่อว่าหอยจะเกิดได้ดีกว่าอีกด้วย ส่วนการเลี้ยงแบบแขวนส่วนใหญ่สามารถเลี้ยงในเขตน้ำลึกจะให้ผลผลิตดีกว่า อาจเพราะหอยสามารถที่จะกินอาหารได้ดีกว่าเขตน้ำตื้น ความขุ่นของน้ำน้อยกว่า กระแสน้ำถ่ายเทดีกว่า แต่ต้องอาศัยเงินลงทุนในการเลี้ยงที่สูงกว่าด้วย เพราะการเลี้ยงฟาร์มหอยแขวน ต้องใช้เสาต้นใหญ่ (เสาต้นตาล ต้นมะพร้าว เสาปูน) ซึ่งมีราคาสูง ในการช่วยพยุงแพเชือก ราวเชือก หรือ ราวไม้ เชือกที่ใช้เลี้ยงแบบแขวนจะเป็นเชือกที่มีขนาดใหญ่ เพื่อรับน้ำหนักหอย เมื่อหอยโตขึ้น แต่ผู้เลี้ยงสามารถที่จะลดต้นทุนการเลี้ยงด้วยการหาเชือกเก่า มือสอง หรือ อวนเก่า มาใช้ทดแทนได้ หรือ อาจเป็นการซื้อซากโป๊ะเก่ามาดัดแปลงเป็นการเลี้ยงหอยแบบแขวนได้ ถึงแม้การเลี้ยงแบบแขวนจะใช้เวลาลงทุนที่สูงในช่วงระยะเวลาแรก แต่ก็สามารถที่จะใช้เก็บผลผลิตได้ ระยะเวลาเป็น 10 ปี เช่นกัน

2. ปริมาณผลผลิตหอยแมลงภู๋ อาจจะขึ้นอยู่กับ ปัญหาในการเลี้ยง (หอยตาย) และ ต้นทุนในการเลี้ยง โดยปัญหาในการเลี้ยงจะส่งผลมากต่อปริมาณของผลผลิตหอยแมลงภู๋ ผู้เลี้ยงหอยให้ข้อเสนอแนะว่า น้ำเสียโรงงานเป็นปัญหาหลักที่ควรจะต้องเร่งแก้ไข น้ำเสียโรงงานสามารถทำให้หอยแมลงภู๋ตายได้ทั้งหมด ภายใน 1-2 คืน หรือ ที่หอยตายวันละตัวสองตัว หรือตายรายวัน จนกว่าจะถึงช่วงเวลาเก็บผลผลิต หอยก็อาจตายจนหมด ไม่เหลือ หรือ เหลือเพียงบางส่วน และพบว่าในช่วงปีที่ไม่มีน้ำเสีย ปีนั้นจะมีปริมาณหอยแมลงภู๋ที่ได้มากขึ้น ส่วนต้นทุนในการเลี้ยงก็เป็น

ปัจจัยที่สำคัญ มีผลต่อการเพิ่มปริมาณผลผลิตของหอยแมลงภู่น้ำได้ สำหรับผู้เลี้ยงที่ลงทุนมากได้เปรียบในเรื่องของการมีผลผลิตให้เก็บขายได้ตลอดเรื่อยๆ หากเป็นช่วงเวลาที่หอยขาดตลาดจะเก็บขายได้ราคาที่ดีกว่าเดิมมาก ถึง 3-4 เท่าตัว หรือ 10-15 บาท ต่อ กิโลกรัม ด้านพื้นที่การเลี้ยงส่งผลต่อปริมาณการผลิต คือ ปริมาณพื้นที่การเลี้ยงมาก ทำให้สามารถเลี้ยงหอยได้มากขึ้น ปริมาณพื้นที่การเลี้ยงน้อยปริมาณผลผลิตหอยที่ได้อาจจะลดลง พื้นที่เลี้ยงมีสภาพที่ดีทำให้หอยเลี้ยงกับปัญหาโรคพยาธิน้อยลง ด้านราคาหอยแมลงภู่น้ำ คือ หากหอยแมลงภู่น้ำมีราคาดี ก็ทำให้สามารถมีกำไรมากขึ้น ผู้เลี้ยงมีเงินทุนมากขึ้นในการลงทุนต่อปีหน้า ทำให้ปริมาณหอยแมลงภู่น้ำที่เลี้ยงได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อราคาของหอยแมลงภู่น้ำ ทั้งหอยแมลงภู่น้ำตัวสดคักขนาด และหอยที่นำมาแปรรูปแล้วอีกด้วย

3. ปริมาณพื้นที่ที่ใช้เลี้ยงหอย ผู้เลี้ยงหอยส่วนใหญ่ มีพื้นที่เลี้ยงไม่เกิน 10 ไร่ รองลงมา คือ 10-20 ไร่ มีผู้เลี้ยงบางส่วนที่มีพื้นที่เลี้ยงหอยมากถึง 30 ไร่ ผู้เลี้ยงหอยเสนอแนะว่าพื้นที่เลี้ยงหอยนี้ บางคนมีพื้นที่เลี้ยงมากแต่ขึ้นทะเบียนพื้นที่เลี้ยงหอยไม่เต็มจำนวน เพราะไม่อยากเสียค่าลงทะเบียนพื้นที่เลี้ยงหอย ไร่ละ 80 บาท แต่ก็มีผู้เลี้ยงบางส่วนที่ปักหอยไม่มากจนเต็มพื้นที่เลี้ยงหอย เพราะไม่มีเงินลงทุนมากพอ สำหรับผู้เลี้ยงที่มีพื้นที่เลี้ยงหอยน้อยอาจเพราะพื้นที่ถูกจับจองจนหมด จึงทำให้การปักหลักเลี้ยงหอยมีปริมาณที่หนาแน่นเกินไป จึงส่งผลให้หอยเติบโตได้ไม่ดี เพราะกระแสน้ำไหลเวียนนำพาอาหารแพลงก์ตอนได้น้อย และหากผู้เลี้ยงใช้วิธีการเก็บหอยแบบคัดหลักไม้ ก็จะทำให้เกิดการหมักหมมของเศษไม้ในดินจำนวนมาก และเป็นแหล่งเกิดเชื้อโรคของหอยได้ง่ายขึ้นอีกด้วย ทั้งนี้จึงต้องเกี่ยวกับการปักหลักว่า จะเลือกปักหลักน้อยหรือมากจึงจะมีปริมาณผลผลิตให้เก็บต่อไปได้ด้วยในอนาคต พื้นที่เลี้ยงหอยนี้เป็นตัวกำหนดกฎเกณฑ์ในการช่วยเหลือเงินหอยตาย คือ ผู้เลี้ยงจะสามารถลงทะเบียนพื้นที่เลี้ยงหอยได้คนละไม่เกิน 10 ไร่ เท่านั้นต่อคน เงินช่วยเหลืออาจจะได้รับคนละประมาณ 5 ไร่ ไร่ละ 9,000 บาท (ในปี 2552-2553) ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีพื้นที่เลี้ยงหอยเท่าเดิม บางส่วนมีพื้นที่ลดลง เพราะไม่มีเงินที่จะมาลงทุนต่อ หรือ อาจเจอปัญหาหอยไม่มีผลผลิตที่ดี จึงลดพื้นที่เลี้ยงลง แต่มีบางส่วนที่มีพื้นที่เลี้ยงเพิ่มขึ้น อาจเพราะในอดีตยังไม่สามารถที่จะหาแหล่งพื้นที่เลี้ยงได้เพียงพอ หรือมีกำไรจากการขายหอยได้มาก จึงต้องหาพื้นที่เลี้ยงเพิ่มขึ้น พื้นที่เลี้ยงหอยตอนล่างจะมี ผู้เลี้ยงหอยอยู่จำนวนมาก อาจทำให้พื้นที่ส่วนนี้มีหลักหอยอยู่หนาแน่นเกินไป จนทำให้การหาอาหารของหอย ต้องขาดแคลนไปด้วย ถึงแม้ว่ากระแสน้ำจะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้หอยโตได้ดี สภาพพื้นดิน ความลึก หรือ กระแสน้ำก็มีส่วนทำให้หอยมีผลผลิตที่ดี ไม่ต่างกันมากนัก พื้นที่เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำที่มีการปักหลักซ้ำๆ กันมากๆ ก็อาจทำให้พื้นที่เลี้ยงหอยหมักหมม และดินเสื่อมคุณภาพลง จนเป็นแหล่งก่อเชื้อโรคของหอยได้ เช่น โรคพยาธิหนอนตัวแบน ในอดีตพื้นที่เลี้ยงหอยจะพบปัญหาน้ำเสีย หอยตายปีละ 1-2 ครั้งเท่านั้น แต่ปัจจุบัน หอยตายเป็นรายวัน วันละน้อยๆจนหมดคันเลยก็มี สำหรับคน

ที่ไม่เคยเปลี่ยนพื้นที่เลี้ยงหอยเลย ก็อาจทำให้พื้นที่ตรงนั้นเสื่อมโทรม และก่อกำเนิดโรคของหอย เป็นสาเหตุของหอยเป็นโรคพยาธิหนอนตัวแบนตายตามมาได้ พื้นที่เลี้ยงหอย จึงมีส่วนสำคัญในการ เลี้ยงหอยแมลงภู่ การจัดสรรปริมาณพื้นที่เลี้ยงให้มีความเหมาะสมในปริมาณการเลี้ยงกับพื้นที่เลี้ยง หรือ แหล่งพื้นที่เลี้ยงหอยแมลงภู่กับหอยชนิดอื่น เช่น หอยนางรม ที่เชื่อว่าน้ำลายของหอยนางรม สามารถทำให้หอยแมลงภู่ตายได้

4. ระยะเวลาในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ โดย พบว่า ปกติผู้เลี้ยงจะใช้ระยะเวลาเลี้ยงหอย มากกว่า 9 เดือนขึ้นไป ประมาณ 10-12 เดือน ส่วนหอยที่เลี้ยงเก็บขายก่อนต้องให้หอยโตได้ขนาด ที่ตลาดต้องการจึงสามารถเก็บขายได้ อาจใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 7-8 เดือน เป็นต้น หรือ 5-6 เดือน แต่ต้องดูช่วงระยะเวลาหอยตัวอ้วนดีไม่พอมจึงสามารถเก็บขึ้นมาจำหน่ายได้ราคา ส่วนระยะเวลาที่ถูกหอยลงเกาะหนาแน่น พบว่า คือ ช่วงเดือน กันยายน- พฤศจิกายน ส่วนมาก ซึ่งเป็นช่วงที่น้ำเสียมาพร้อมกันพอดี จึงทำให้ผู้เลี้ยงอาจต้องกำหนดระยะเวลาลงปักหลักล่อลูกหอย เพื่อหลีกเลี่ยงน้ำเสีย หรือเพื่อหลีกเลี่ยงการเก็บหอยให้หอยโตทันเวลาที่น้ำเสียอาจมาช่วงนี้ในปี ต่อไปเช่นกัน ในการเก็บหอยขายกำหนดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งปัจจุบันผู้เลี้ยงใช้เวลาการเก็บ มากกว่าปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากปัญหาน้ำเสียทำให้หอยตาย สำหรับผู้เลี้ยง ที่ปักหลักหอยหลายรุ่น หรือปักหลักมากกว่า 1 ช่วงเวลาปักหลัก ทำให้สามารถทยอยเก็บผลผลิตได้เรื่อยๆ จนกว่าจะหมด และโดย เก็บตามขนาดที่พอเหมาะกับความต้องการของแพริบซื้อ หากไม่ได้ ขนาดที่ต้องการ ก็ยังไม่สามารถเก็บหอยมาขายได้เช่นกัน

5. แรงงานในการเลี้ยงหอย ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ใช้แรงงานในการเลี้ยงหอยประมาณ 4-5 คน ในแต่ละครั้ง หากลงทุนปักหลักจำนวนมาก ก็ต้องใช้ลูกจ้างแรงงานมากขึ้น ประมาณ 7-12 คน ทั้งนี้อาจแบ่งหน้าที่ของงานกัน คือ แรงงานที่อยู่บนเรือส่วนหนึ่งคอยส่งไม้หลัก (ได้ค่าจ้าง ประมาณ 300 บาท) ให้กับอีกส่วนหนึ่งคือ แรงงานที่อยู่ในน้ำคอยปักหลักหรือเก็บหอยแมลงภู่ (ได้ค่าจ้างประมาณ 350-400 บาท) ทั้งนี้ผู้จ้างแรงงาน อาจเป็นคนขับเรือให้ ในการเก็บหลักหอย ก็แบ่งเป็นแรงงานบนเรือและในน้ำเช่นกัน แรงงานในน้ำจะมีหน้าที่เก็บหอยโดยการ ดัดหลักไม้ ถอนหรือบิดหอยจากหลัก ลงในเหยื่อเก็บหอย โดยลูกจ้างที่อยู่ในน้ำจะได้ค่าจ้างมากกว่าคนที่อยู่ บนเรือ เพื่อเป็นการประหยัค่าจ้างแรงงานผู้เลี้ยงจึงอาศัยคนในครอบครัวหรือญาติ มาใช้เป็นการ ช่วยลดค่าจ้างแรงงานได้บางส่วน จึงมีการใช้ลูกจ้างแรงงานและครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ แรงงานที่ใช้ ลูกจ้างที่มีอายุ 26-35 ปีส่วนใหญ่ อาจเพราะหาได้ง่ายกว่าและมีประสิทธิภาพกว่า ผู้เลี้ยงบางราย ที่ทำการเลี้ยงโดยใช้แรงงานภายในครัวเรือน ก็จะสามารถช่วยลดต้นทุนค่าจ้างแรงงานได้อย่างมาก มีผู้เลี้ยงบางรายทำการเลี้ยงโดยใช้ลูกจ้างแรงงานเพียง 1-2 คนเท่านั้น(บางครั้ง) ก็สามารถทำได้เป็น การลดต้นทุนค่าแรงงาน จนเกือบไม่มีต้นทุนในส่วนนี้เลย หรือมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่อาศัยความ

ขยันการสร้างประสิทธิภาพของตนเองให้พร้อมที่จะทำงานเสมอ ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหา ด้านประสิทธิภาพการทำงานในการใช้แรงงานเพียงน้อยราย ส่วนปัญหาด้านแรงงานนั้นไม่ค่อยพบ แต่ผู้จ้างอาจหาแรงงานไม่ได้บ้างในบางครั้ง สาเหตุอาจมาจากการขาดการจูงใจด้านค่าจ้างแรงงาน ทำให้ลูกจ้างไม่เกิดความไม่ซื่อสัตย์ต่อนายจ้าง อาจไปทำงานอย่างอื่นแทน หรือในบางครั้งลูกจ้าง อาจกัวยเงิน(เบิกเงินค่าจ้าง)ไปก่อน แล้วไม่มาทำงานชดใช้ก็มี

6. ด้านการแข่งขันในการเลี้ยง ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มูลงภูส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่ได้แข่งขันกัน ในการเลี้ยง เลี้ยงกันตามกำลังสามารถการลงทุนเท่านั้น แข่งขันกันเลี้ยงไม่ได้ แต่ผู้เลี้ยงบางส่วนให้ ข้อเสนอแนะว่า การแข่งขันกันอาจมีการเปรียบเทียบราคา และผลผลิตที่ได้ว่าเป็นอย่างไร การเลือก ช่วงเวลาการปักหลักล่อลูกหอย และให้สามารถเก็บผลผลิตได้ในช่วงเวลาที่หอยได้ราคาดี ก็สามารรถ ที่จะทำให้ผลผลิตมีราคาที่ดีขึ้นเพราะอาจเป็นช่วงเทศกาล หรือหอยขาดตลาด การเลือกจำหน่ายขาย ผลผลิตให้กับแพรับซื้อที่ให้ราคาดีกว่า แต่อาจเสียเปรียบผู้เลี้ยงที่ขายให้แพเป็นประจำในช่วง ที่หอยมีปริมาณมากแพจะรับซื้อเป็นประจำก่อน การเลือกรูปแบบการเลี้ยงแบบปักก้า ที่คิดว่าน่าจะให้ ผลผลิตดีกว่า ลงทุนเหมาะสมกว่า เสียหายน้อยกว่า การเลี้ยงหอยแบบแขวนหรือ การทำประมง โป๊ะ ที่อยู่ในเขตนํ้าลึก อาจทำให้หอยเจริญเติบโตดีกว่า คุณภาพดีกว่า แนวทางการแข่งขันกันของผู้เลี้ยง หอยอาจยังไม่ค่อยชัดเจนนัก เพียงแต่เป็นการเลี้ยงเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ ขนาดเหมาะสมและ สามารถเก็บผลผลิตได้ เพื่อจะขายให้กับแม่ค้าผู้รับซื้อ ตามแพรับซื้อต่างๆ

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลี้ยงหอยแมลงภู ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

1. ด้านเงินทุนและแหล่งเงินทุน สำหรับผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มูลงภูส่วนใหญ่ เห็นว่าเงินทุน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการเลี้ยงหอยแมลงภู่มูลงภูที่ส่วนใหญ่จะใช้เงินทุนส่วนตัว หากว่าเงินทุนไม่เพียงพอ อาจต้องไปกู้เงิน มาลงทุนเลี้ยงบ้าง หรือทำตามกำลังเงินทุนของตนเองเท่านั้น ใครมีมากก็ลงทุนมาก ใครมีน้อยก็ลงทุนน้อย ผู้ที่มีเงินลงทุนน้อยไม่สามารถแข่งขันกับผู้ที่มีเงินลงทุนมากได้ ผู้มีเงินลงทุน มากจึงได้เปรียบ เงินส่วนที่กู้มาลงทุนก็ต้องเสียดอกเบี้ยในการกู้มาลงทุน หากหอยแมลงภูได้ผลผลิตดี ยังสามารถชดใช้เงินกู้ได้หมด แต่หากหอยแมลงภูได้ผลผลิตไม่ดี อาจจะต้องลดปริมาณการเลี้ยงลง ปัญหาของการกู้เงินมาลงทุน ผู้เลี้ยงบางรายไม่สามารถชดใช้ได้หมดภายในปีระยะเวลากู้ จึงทำให้ เพิ่มปริมาณของดอกเบี้ยที่ต้องเสียเพิ่มขึ้น เป็นหลายเท่าตัว ผู้เลี้ยงหอยที่กู้เงินมาลงทุนส่วนใหญ่ จึงมักประสบปัญหาการขาดทุนเพราะดอกเบี้ยที่สูงขึ้นไม่สามารถชดใช้เงินได้ตามกำหนด อีกทั้งการเลี้ยงหอยแมลงภู่มูลงภูนั้นเสี่ยงต่อปัญหาหอยตายอย่างมากในปัจจุบัน ในการเลี้ยงหอยแมลงภู เงินทุนส่วนใหญ่จะใช้ในการซื้อไม้ปักหลัก (สำหรับการเลี้ยงแบบปักหลัก) หรือ อวน เชือก (สำหรับการเลี้ยงแบบแขวน) และอุปกรณ์ในการเก็บหอยต่างๆ เช่น ชุดประดาน้ำ ถังออกซิเจน เลื่อย เลียม เขี่ยเก็บหอย และยังมีค่าใช้จ่ายต่างๆในการเลี้ยง เช่น ค่าน้ำมัน ค่าลูกจ้างปักหลักหอย

ค่าลูกจ้างเก็บหอย ค่าอาหาร ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เวลาไม้หลักเสียบหอยอาจต้องนำไม้หลักใหม่ไปซ่อมแซมอันเก่าบ้าง ประมาณ 10- 20 เปอร์เซนต์

2. ด้านปัญหาในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า ในปี 2552- 2553 นี้เกิดปัญหาหอยตายอย่างมาก ซึ่งทางหน่วยงานราชการได้เข้ามาช่วยเหลือด้านเงินชดเชย โดยผลการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาหอยตายจากศูนย์การวิจัยประมงชายฝั่งแหลมผักเบี้ย พบว่า สาเหตุมาจากหอยเป็นโรคพยาธิหนอนตัวแบน ซึ่งผู้เลี้ยงหอยเองก็ได้วิเคราะห์ปัญหาหอยตายนี้ว่า สาเหตุหอยตายอาจมาจากสาเหตุน้ำเสียทั้งจากโรงงาน และน้ำเสียจากการเกษตรที่มากับน้ำจืด น้ำลายของหอยนางรมจากการเลี้ยงหอยนางรมในพื้นที่ใกล้เคียงกันกับหอยแมลงภู่ว่า

3. ประสบการณ์ในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่เลี้ยงหอยมานานกว่า 10 ปีขึ้นไป ผู้เลี้ยงหอยส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์ในการเลี้ยงหอยรูปแบบอื่นๆมาแล้ว เช่น ปักหลักธรรมชาติมากที่สุด ปักหอยเกษตร ปักหอยแขวน ตามลำดับ ผู้เลี้ยงบางรายเลี้ยงในปีแรกก็ได้กำไรเลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าในปีนั้นได้รับผลกระทบจากน้ำเสียนาน้อยแค่ไหนด้วย จึงกำหนดไม่ได้ว่าต้องใช้ประสบการณ์กี่ปี จึงจะเลี้ยงหอยได้กำไร แต่ประสบการณ์ในการเลี้ยงหอยจะสามารถทำให้ผู้เลี้ยงหอยรู้และเข้าใจการเลี้ยงหอยแมลงภู่มากขึ้น เช่น การเปลี่ยนการเลี้ยงเป็นแบบจับกำ ก็เพื่อให้หลักหอยไม่เสียหายมาก ทำให้รู้ถึงช่วงเวลาของน้ำเสียนมา และเรียนรู้ในการจะต้องเฝ้าระวังเพื่อที่อาจต้องเก็บผลผลิตมาจำหน่ายก่อนที่หอยจะตาย หรือจากการขโมย ประสบการณ์จึงก่อให้เกิดการเรียนรู้พัฒนาการเลี้ยงให้ดีขึ้นได้

4. ขนาดของหอยแมลงภู่ว่า ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่เมื่อเก็บหอยมาได้ จะนำหอยมาขายที่แพรับซื้อโดยตรงส่วนใหญ่ ซึ่งหอยที่เลี้ยงได้จะเป็นแบบคละขนาด ซึ่งแพก็จะนำมาจะคัดขนาดเอง และใช้น้ำหนักเป็นตัวกำหนดราคาขาย ผู้เลี้ยงกล่าวว่า การชั่งน้ำหนักหอยแพจะชั่งอยู่ที่กระสอบละประมาณ 40- 42 กิโลกรัม แต่คิดราคาอยู่ที่กระสอบละ 30 กิโลกรัม หรือต่ำกว่าที่ชั่งน้ำหนัก 5-10 กิโลกรัม เพราะจะต้องเผื่อน้ำหนักของเศษเปลือกหอยที่ตายและกะช้าเพรียงที่ติดมาด้วย ด้านตลาดนั้นมีความต้องการหอยแมลงภู่มากที่สุด (9 ชม. ขึ้นไป) แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะของหอยด้วยว่า ผอมหรืออ้วน หอยขนาดใหญ่แต่ผอม บางที่ขายไม่ได้ราคา ส่วนหอยขนาดเล็กลงมา (5- 6 ซม.) แต่อ้วนอาจจะขายได้ราคาดีกว่ากัน ถึงแม้ว่าปัจจัยหลักที่ทำให้หอยมีขนาดโต จะมีปัจจัยของคุณภาพน้ำและพื้นที่การเลี้ยงเป็นหลัก แต่ก็มีปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่มีผลต่อขนาดผลผลิตหอยแมลงภู่ว่าได้ เช่น ระยะเวลาการเลี้ยง วิธีการเลี้ยง หรือเงินทุน ตามลำดับ เป็นต้น

5. ราคาของหอยแมลงภู่ว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ราคาของหอยแมลงภู่ว่า โดยปกติจะจำหน่ายได้ในราคา กิโลกรัมละ 3- 4 บาท (กระสอบละ 110- 120 บาท บรรจุ 40- 42 กิโลกรัม) แต่หากเป็นช่วงเทศกาล หรือ หอยขาดตลาด หอยแมลงภู่ว่าจะมีราคาดี

ประมาณ 10-15 บาท ต่อกิโลกรัม ปัจจัยสำคัญ คือ คุณภาพ ที่ทำให้หอยราคาดี และอาจสามารถต่อรองราคากับแพผู้รับซื้อได้ เมื่อหอยมีขนาดที่แพต้องการ การเลือกจำหน่ายขายผลผลิตให้กับแพรับซื้อที่ให้ราคาดีกว่า ก็ทำให้ได้ราคาดีขึ้น ราคาของหอยแมลงภู่ ผู้รับซื้อหรือแพจะเป็น ผู้กำหนดราคา โดยผู้รับซื้อจะเลือกซื้อว่าหอยมีขนาดที่ต้องการ มีปริมาณของเพรียงหรือกะซาดิดมากกับหอยมากหรือน้อย ความสะอาด (ไม่มีโคลน) มากน้อยเพียงใด สภาพทั่วไปว่าโดนน้ำเสียมามากแค่ไหน ปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการกำหนดราคาซื้อหอยแมลงภู่

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการเลี้ยง การค้า และการเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภู่ ในอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะด้านการเลี้ยง

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ให้ข้อเสนอแนะว่า การเลี้ยงหอยแมลงภู่ในปัจจุบันที่ต้องเลี้ยงกับปัญหาหอยตายอย่างมาก ควรจะทำการเลี้ยงแบบพอเพียง หรือทำตามกำลังเงินทุนที่มี ใช้วิธีการลดต้นทุนในการเลี้ยงด้วย เช่น การนำเศษไม้เก่า จากการเก็บหลักหอยในปีแรก หรือเศษไม้ทั่วไปมาใช้เลี้ยงหอยแมลงภู่ได้ การใช้วิธีกลับไม้หลักเลี้ยงหอย โดยใช้วิธีการเก็บหอยแบบถอนหลักหอย ไม้ที่ถอนขึ้นมา สามารถนำไปเลี้ยงหอยต่อได้อีก การใช้เชือกเก่า มือสอง ราคาถูก มาพันเกลียว ใช้เลี้ยงหอยแบบแขวน หรือซื้อซากโป๊ะเก่า มาทำการตัดแปลง ปรับปรุงให้เป็นฟาร์มเลี้ยงหอยแบบแขวนได้ การนำวัสดุอย่างอื่นมาดัดแปลงใช้ เช่น นำสายเบลดร์รถยนต์มาใช้แทนเชือกมัดก้ามหอย ซึ่งมีความเหนียวทนทานกว่า หรือการเลี้ยงแบบจับก้าม ที่ช่วยใช้ไม้หลักไม่เสียหายง่าย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เกิดจากการเรียนรู้ ทดลองของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ทำให้เกิดการแก้ปัญหาในการเลี้ยงต่างๆ

ข้อเสนอแนะด้านการค้า

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ จะเสียเปรียบให้กับผู้ประกอบการค้าหอยแมลงภู่ ในการกตราคาผลผลิตให้มีราคาต่ำ โดยอาศัยอำนาจการต่อรองราคาผลผลิตจากหอยแมลงภู่จากแหล่งอื่นที่นำเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่ การให้คุณภาพต่ำเพราะหอยมีสภาพไม่ดีจากการโดนน้ำเสีย หรือ เศษกะซาดิดมากกับหอยจำนวนมากเกินไป ทำให้ผู้ค้าหอยสามารถตราคาจากคุณภาพหอยเหล่านี้ได้ หรือการร่วมกันระหว่างแพรับซื้อหอยที่ดึงราคาให้ผลผลิตมีราคาไม่ต่างกัน ผู้เลี้ยงหอยส่วนใหญ่จะไม่แปรรูปผลผลิตจำหน่ายเอง แต่จะให้ผู้ค้าหอยเป็นผู้แปรรูปผลผลิตต่างๆ จึงทำให้ผู้ค้าเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตแปรรูปต่างๆ ได้ด้วย หากผู้เลี้ยงสามารถทำการแปรรูปผลผลิตได้ อาจจะสามารเพิ่มราคาผลผลิตได้ แต่ต้องอาศัยช่องทางการจำหน่ายที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ มีช่องทางการจำหน่ายน้อยกว่าผู้ค้าหอยทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภู

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูให้ข้อเสนอแนะว่า การจะเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภู โดยส่วนตัว ต้องเพิ่มด้านการลงทุนเป็นหลัก เพราะหากสามารถลงทุนเลี้ยงได้สูง หรือ ปักหลักเลี้ยงได้จำนวนมากขึ้น อาจสามารถมีผลผลิตให้สามารถเก็บจำหน่ายได้มากเช่นกัน โดยส่วนรวมการจะทำให้หอยแมลงภู สามารถมีผลผลิตเพิ่มขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ช่วยกันแก้ปัญหาของน้ำเสีย ไม่ให้มีเกิดขึ้น หรือ กระทบต่อการเลี้ยงหอยแมลงภู เพราะน้ำเสียเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภูในพื้นที่อำเภอบ้านแหลมทั้งหมด หากไม่มีน้ำเสีย จะสามารถมีผลผลิตหอยแมลงภู จำหน่ายได้มาก

2. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ประมงที่ดูแลเรื่องการจัดการปัญหาของหอยแมลงภูในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการแก้ปัญหาในสถานการณ์หอยแมลงภู

หน่วยงานประมงในพื้นที่สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ที่รับผิดชอบเรื่องการดูแลจัดการปัญหาของหอยแมลงภูต่างๆ มีหน้าที่หลักคือ แบ่งสรรพื้นที่การเลี้ยงหอยให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยแมลงภู เจ้าหน้าที่ประมง ของสำนักงานเกษตร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ได้ให้ข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ไว้ว่า ด้านพื้นที่การเลี้ยงได้จัดทำเขตการเลี้ยง (Zoning) โดยการใช้เครื่องมือ GPS ในการวัดแบ่งจุดปักที่แน่นอนในแต่ละส่วน มีการปักหลักเขตกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการเลี้ยงของแต่ละแปลง และการให้ความรู้ในการเลี้ยง การช่วยประสานงานการแก้ปัญหาในการเลี้ยง สนับสนุนการส่งเสริมและจัดจำหน่าย การพัฒนาวิธีการเลี้ยง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านปัญหา แนวทางเสนอแนะของปัญหา

พบว่า มีปัญหาหลักที่สำคัญ คือ ปัญหาในการดำเนินการเลี้ยงหอยแมลงภู หรือมีปัญหาหอยตายจากโรคพยาธิหนอนตัวแบน ส่วนปัญหารองมา เป็นด้านระยะเวลาการเลี้ยง ด้านปริมาณการผลิต ด้านรูปแบบการเลี้ยง และด้านผลผลิตหอยแมลงภู

แนวทางเสนอแนะของปัญหาดังกล่าว

ด้านปัญหาในการเลี้ยง ได้ให้ความรู้แก่ผู้เลี้ยงตามหลักวิชาการ จากการเลี้ยงแบบเดิมที่มีการปักหลักการเลี้ยงอย่างหนาแน่นให้ปักหลักหอยแมลงภู่ไม่ให้หนาแน่นเกินไป โดยกำหนดให้ปักหลัก โดยกำหนดให้ปักหลักในปริมาณที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ ประมาณ 1,200 ต้นต่อไร่

ด้านระยะเวลาในการเลี้ยง เกษตรกรในพื้นที่การเลี้ยงหอยแมลงภู่ในเขตอำเภอบ้านแหลม มักจะมีปัญหาในเรื่องน้ำหลากในฤดูฝน ทำให้น้ำจืดไหลลงสู่ทะเลมาก จนทำให้หอยตายได้ง่าย แก้ไขโดยการแนะนำให้เกษตรกร จับหอยขายก่อนที่จะถึงฤดูน้ำหลาก

ด้านปริมาณการผลิต เกษตรกรเองจะเก็บหอยในเวลาไล่เลี่ยกัน ทำให้ราคาของสินค้ามีราคาถูก จึงแนะนำให้เกษตรกรทยอยเก็บผลผลิต ในช่วงที่มีเทศกาลต่างๆ เพราะจะได้ราคาที่สูง และมีการส่งเสริมการแปรรูปหอยแมลงภู่ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้า เช่น การแปรรูปหอยแมลงภู่หวาน และหอยแมลงภู่ตากแห้ง เป็นต้น

ด้านรูปแบบการเลี้ยง มีการส่งเสริมการเลี้ยงหอยแบบห่อ ป้องกันไม่ให้หอยเกิดโรคและตายได้ง่าย เนื่องจากการเลี้ยงแบบปักหลักจะทำให้ เชื้อโรคที่อยู่บนดินไต่ขึ้นหลักหอยเข้ามาทำลายตัวหอยได้

ด้านผลผลิตหอยแมลงภู่ โดยส่งเสริมการแปรรูปหอยแมลงภู่เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า การแนะนำให้เกษตรกรเลี้ยงหอยแบบห่ออวน เพื่อป้องกันควบคุมโรคที่อาจเกิดกับหอยได้ ด้านผู้ประกอบการค้าหอยแมลงภู่ มีการแนะนำผู้ซื้อให้กับผู้เลี้ยงหอยโดยตรง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง เพื่อจะได้ราคาที่ดีขึ้น

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการเพิ่มผลผลิตหอยแมลงภู่

ด้านผู้เลี้ยงหอย ควรส่งเสริมให้มีการแปรรูปหอยแมลงภู่ เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้านำวิธีการเลี้ยงหอยแมลงภู่แบบหอยห่ออวน เพื่อป้องกันควบคุมโรคที่อาจเกิดกับหอยได้ หรือ ในการจัดการการเลี้ยงหอย ควรมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่การเลี้ยงใหม่ ปรับปริมาณการเลี้ยงต่อไร่ให้ไม่เกินกำหนดที่ควบคุม ปรับปรุงรูปแบบการเลี้ยง เช่น วิธีการถอนหลักไม้ เลี้ยงแบบห่อ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยง เช่น แบบแพแขวน ปรับเปลี่ยนระยะเวลาการเลี้ยง เช่น ช่วงปักหลัก ล่อลูกหอย นอกจากนี้ผู้เลี้ยงหอยควรมีจิตสำนึกในการเลี้ยงหอย การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกันทางทะเลเป็นหลัก เหมือนการสร้างจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพแก่ผู้เลี้ยงหอย การปรับเปลี่ยน ปรับปรุงการเลี้ยง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ต้องอาศัยการสร้างความร่วมมือกันของผู้เลี้ยง ใช้การเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเพื่อเพิ่มแนวทางการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

ด้านผู้ประกอบการค้าหอยแมลงภู่ว่า การแนะนำให้ผู้ซื้อหอยให้กับผู้เลี้ยงหอยโดยตรง เพื่อผู้เลี้ยงหอยจะได้ราคาเพิ่มขึ้น โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ในด้านกระบวนการผลิตผู้ประกอบการควรคำนึงถึง ความสะอาดในกระบวนการผลิต การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต การพัฒนาแรงงาน การผลิต ปรับปรุงระบบขนส่ง หรือ ปรับปรุงอาคารที่ตั้ง ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการรักษาคุณภาพของสินค้า การรักษาความสะอาด การพัฒนารูปแบบการผลิต ปรับปรุงรูปแบบสินค้า หรือควรปรับปรุงด้านแรงงานคุณภาพ การปรับปรุงอาคารที่ตั้ง หรือ การปรับปรุงระบบขนส่ง ในด้านการจัดจำหน่ายควรคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบขนส่ง ความรวดเร็วในการขนส่ง ความรับผิดชอบ รูปแบบการขนส่ง หรือพนักงานขนส่งด้วย เป็นต้น

ด้านชมรมผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า หรือกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล จากเดิมที่ผู้เลี้ยงใช้วิธีการเก็บผลผลิตโดยการตัดหลักหอยที่มีผลผลิตไป ส่วนท่อนล่างจะทิ้งไว้ในทะเลทำให้ไม้ที่เหลือนำเปื้อน พุพังอยู่ในน้ำ ก่อให้เกิดการหมักหมม เกิดการเน่าเปื้อน เป็นบ่อเกิดของการเพาะเชื้อโรค จึงแนะนำโดยการให้ถอนออกมาทิ้งหลัก แล้วนำหลักไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ด้านกลุ่มชมรมผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า ควรจะส่งเสริมการรักษาความสะอาดของแม่น้ำ การอนุรักษ์ป่าชายเลนที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน การตั้งกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิในการตั้งโรงงานในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม ที่อาจมีผลกระทบจากน้ำเสียจนทำให้หอยตาย การศึกษาพัฒนาการเลี้ยงในแบบต่างๆ หรือการศึกษาวัสดุทดแทนไม้ไผ่ เป็นต้น

ด้านหน่วยงานรัฐบาล ควรเข้ามาช่วยเหลือในด้าน การพัฒนารูปแบบการผลิต การส่งเสริมการวิจัยการเลี้ยง การส่งเสริมปรับปรุงรูปแบบสินค้า การควบคุมน้ำเสียหรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยง เป็นต้น

3. ผลการสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่ประสานงานระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า และหน่วยงานของทางราชการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ที่รับผิดชอบ

ในการประสานงานระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า และหน่วยงานของรัฐบาล ที่จะเข้ามาช่วยเหลือต่างๆ ทั้งปัญหาในการเลี้ยง และการส่งเสริมการผลิตแปรรูป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของหอยแมลงภู่ และปัญหาที่เกิดขึ้น

เรื่องของหอยแมลงภู่อายุ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม มาเป็นเวลา 2 ปีนี้ (พ.ศ. 2552- พ.ศ.2553) โดยศูนย์การวิจัยแหลมผักเบี้ยเป็นผู้ตรวจสอบว่าสาเหตุ การตายของ หอยแมลงภู่อำเภอบ้านแหลม มาจากสาเหตุที่หอยเป็นโรคพยาธิหนอนตัวแบน หรือเรื่องของ น้ำเสียโรงงาน และ การเลี้ยงหอยนางรมในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม ที่ไม่มีการจัดสรรพื้นที่การเลี้ยง แบ่งเขตที่ชัดเจน เพราะเชื่อว่า การเลี้ยงหอยนางรมมีผลกระทบต่อหอยแมลงภู่อายุ คือ ทำให้กระแสน้ำ ไหลเวียนไม่สะดวก ทำให้หอยแมลงภู่อายุเติบโตได้ไม่ดี

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว

การแก้ปัญหาในเรื่องของน้ำเสีย ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายร่วมมือกัน ทั้งจากฝ่ายของหน่วยงานประมงสำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแหลม จากฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม ต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ กรมควบคุมสิ่งแวดล้อม หรือ เจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่เองของฝ่ายเทศบาล เป็นต้น ต้องประสานงานร่วมมือกันช่วยเหลือกันอย่างจริงจัง จริงใจ การวางแผนการแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบ มีขั้นตอน จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ หรือ การร่วมกลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงหอยเอง ควรมีการดำเนินการ ให้มีไม้หลัก หรือ วัสดุ อุปกรณ์การเลี้ยงมาจำหน่ายให้กับผู้เลี้ยงหอยในราคาถูกกว่าราคาท้องตลาด การส่งเสริมการผลิตแปรรูปหอยแมลงภู่อายุ การรับซื้อผลผลิตของเกษตรกรในกลุ่ม ทั้งนี้เกษตรกรเอง ต้องให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือในการซื้อสินค้า และขายสินค้าให้กับสหกรณ์ ปัญหาคือเพราะหาก สหกรณ์นำสินค้ามาขายในราคาที่ไม่ถูกกว่าราคาท้องตลาดจริงๆ ก็จะทำให้ผู้เลี้ยงไม่มาซื้อสินค้า สหกรณ์ หรือ อาจถูกแปรปวซื้อให้ราคา รับซื้อหอยที่ต่ำกว่าสหกรณ์ ผู้เลี้ยงก็จะขายหอยให้กับแพที่ให้ ราคาดี ทำให้สหกรณ์เองก็อยู่ไม่ได้เช่นกัน (วิศิษฐ์ ยามานนท์, 2553 : กุมภาพันธ์ 6)